

DENIS MEMET

Summum bonum

Proiectul *NEMVS* a complicat activitățile grupului și ale tinerei Asociații Culturale Sarmizegetusa tot așa cum un copil are darul de a complica existența părinților. Dar tot ca un făcut, iată că suntem deja la a treia apariție și creștem într-un an cât alții în doi. Învățăm împreună alfabetul mediului științific literă cu literă și număr cu număr, iar *Nemus* reușește prin simpla-i existență să ne aducă împlinire cu fiecare nou articol tipărit.

Ei bine, nu este chiar împlinirea aceea pe care cu toții o căutăm întreaga viață și pe care, de o găsim, de nu, fiecare își poate răspunde doar sieși, fără cuvinte. Este, în schimb, o împlinire care se cere împărtășită. Împărtășind acest sentiment, reușim să schimbăm unghiul de refracție al intențiilor noastre de bine și frumos, reflectând spre cei ce ne înconjoară un pic mai mult și consumând în propria noastră existență efemeră un pic mai puțin din ce ne e dat și nouă.

De aceea *Nemus* este pentru noi, membrii Asociației Culturale Sarmizegetusa și cei cărora le stăm alături în demersul nostru editorial, forma în care cunoașterea se materializează prin prisma sentimentului înalt și a muncii voluntare. Este efortul în care punem cel mai mult suflet și va fi mereu cel mai frumos cadou de care sperăm să se bucure în aceeași măsură și cel dăruit și cel ce dăruie, și eroii articolelor și cei ce le scriu, în fine, și cei citați și cei care ne citesc. Așadar, copil fiind, *Nemus* iscodește povești cu daci și romani, cu monede vechi și arme de colecție; visează cu ochii deschiși la numere tot mai multe și, sperăm, mereu mai bine primite de cititori.

Noi însă, adulți fiind, găsim tot mai greu timp să facem ceea ce vrem, ceea ce ne dă pace interioară, ceea ce e important pentru noi într-un fel intim și inexplicabil. Logica sufletului și a refracției cunoașterii este hărțuită de o altă lege,

metalică, dură și rece – cea a banului. Când totul costă, când până și apa are un preț oarecare, deși în lipsa ei viața nu poate exista, este plăcut să vedem cum unii oameni reușesc să depășească această din urmă logică, atât de prezentă, și să respecte în continuare regulile copilăriei și ale firii și să dea mai departe un pic din puținul lor de fericire fără să ceară în schimb nimic (*pay it forward*).

Când prezentul este atât de dens, *Nemus* găsește și deschide cititorului porți spre trecut, ridicând praful de pe cronici și de pe icoane, căutând sub pietre înscrisuri tipărite cu dalta și ciocanul cu mii de ani în urmă, comparând steme, răscolind librării și biblioteci, dar și participând la festivaluri, făcând voluntariat pe șantierele arheologice, colaborând cu istorici, studenți, amatori, infestând net-ul cu site-uri tematice (*sic !*) și, mai ales, încercând să țină tânăr și vesel spiritul omului locului. Fără trecut, nu există viitor. Sau, altfel spus: cunoaște-ți trecutul, ca să ai măcar o idee despre ce îți rezervă viitorul. Păstrează-ți identitatea ! Ea face ca *spiritus loci* să rămână tânăr și vesel, așa cum a fost înaintea noastră pentru multe milenii. În același timp, cunoaște-ți și îți înțelege vecinii, astfel spiritul se poate înălța la un nivel superior, global și chiar universal.

De ce îndrăznesc să zic că omul locului a fost mereu tânăr și vesel? Ce alt spirit ar fi râs la moarte așa cum făceau strămoșii noștri acum 2000 de ani și ce motiv mai bun ar avea țăranii să glumească cu mortul pe masă, la priveghi, chiar și în ziua de azi? De ce *Miorița*? Și, mai este un aspect: nu doar omul sfințește locul, ci și locul sfințește omul. Și poate chiar acest revers al medaliei trebuie să se aplice mai mult în România post-decembristă. Pentru că mai mult decât orice altceva, de la zidul dacic și de la malul getic putem învăța cum să râdem, iar râsul este reacția normală a logicii în fața absurdului, detașarea senină de labirintul existenței imediate și privitul pădurii ca întreg, nu ca o înșiruire de copaci.

Suma părților este egală cu întregul doar când vorbim de lucruri mici și mai ales când vorbim despre bani. Un om poate face multe în viață, doi oameni însă pot începe istoria de la capăt. Între unul și doi oameni, iată, este o diferență istorică. Iar noi suntem deja, de ceva vreme chiar, un grup închegat. Și grupul nostru militează pentru cultură și o cât mai largă

circulație a ideilor; adică tocmai pentru acele lucruri imposibil de fracționat sau despărțit. Pentru că scopul *Nemus* nu este acela de a găsi răspunsuri, ci de a incita la discuții. *Nemus* nu explică, ci te îndeamnă să cauți tu grăunțele de adevăr, gramul tău de polen pe care să-l aduci înapoi în folosul stupului mare din care toți facem parte și căruia îi spunem, toți, Pământ.

Și nu milităm pentru toate aceste lucruri gratuit ! Dacă rupem planeta în două cu războaie, minerit, xenofobie, prăpăstii culturale, ideologice sau de altă natură, nu vom avea niciodată două planete mai mici, pe care să le putem locui separați. Iar dacă repetăm greșelile înaintașilor noștri la o scară mai mare, nu înseamnă că nu facem aceleași greșeli. Înseamnă că va fi nevoie de și mai mult timp ca rănilor produse să se vindece. Pentru că rănilor istoriei doar timpul le vindecă. Imperiile de ieri și de azi sunt ca lupii: își schimbă doar blana. Goana după resurse și după putere, pretextele pentru declanșarea conflictelor sunt mereu aceleași. Pacea nu vine niciodată de sus în jos, de la cei puternici și mari către cei mici și mulți. Pacea poate fi însă cultivată la nivelul individului, cu mult dialog și răbdare, asemeni agriculturii tradiționale. Pentru că, spre deosebire de imperii, oamenii sunt ca fulgii de nea: cristalizează diferit în funcție de condițiile de mediu (a se citi geo-politice), dar în esență toți suntem o apă și-un pământ.

Istoria nu este despre evoluție mai mult decât este despre spectrul timpului. Istoria scrisă nu este decât suprapunerea unui spectru peste un altul, asemenea armonicilor unei cuante de lumină. Istoria modernă nu face decât să folosească teoria relativității din fizică, acceptând inexistența unui punct de referință absolut, a unui an zero și lăsând loc interpretărilor și completărilor altor istorici, dar și altor domenii cointeresate de același subiect. La această sinergie, la acest sincretism istoric adăugăm și noi o filă – *Nemus*. Lectură plăcută !

Summum bonum

The *NEMVS* project has complicated the Cultural Association Sarmizegetusa's activities in a beautiful way, just as a child complicates its parents' lives. However, it must be destiny's ways that we are,

---

now, at the third edition and we grow faster and faster. We learn together the alphabet of science, letter by letter, number by number, and by its sole existence, *Nemus* is our fulfillment.

Well, it is not exactly the fulfillment each individual looks for all his or her life; to this question: "is it found or unfound?" each one of us can only answer silently, to ourselves. This is that kind of fulfillment that must be shared. Sharing this feeling means changing the angle of refraction to our intentions of good and beauty, reflecting it to those around us and consuming in our ephemeral existence a little less than destiny has given us. For this particular reason, *Nemus* is for us, the members of the Cultural Association Sarmizegetusa, the shape in which knowledge materializes through great feelings and voluntary work. *Nemus* is the fruit of great effort and bits of souls and the greatest present of all is the joy we might find inside those who give and those who receive, inside those writing the articles and those reading them, and inside those quoted and the ones that read the quotes. Thus, being a child, *Nemus* pries into the stories with Dacians and Romans, old coins and weapons and daydreams about more and better received editions. We, on the other hand, being adults, find less and less time to do what we want, what gives us inside peace and what has an intimate and unexplained meaning to us.

The logic of the soul and that of refraction are harassed by another unwritten, rough law- that of money. When everything has a price – even water, although it is essential for living – it is the greatest feeling to see that some people can overpass the rules of the material and live by the laws of childhood and nature, giving a bit of their own happiness without asking something in return (pay it forward).

While the present is so complex, *Nemus* opens gates to the past, rising the dust from old chronicles and icons, searching under stones for hidden, ancient inscriptions, comparing armorial bearings, raking through libraries and bookstores, participating at festivals, volunteering on archaeological sites, collaborating with historians, students and amateurs, infesting the internet with thematic websites (*sic !*) and above all, keeping the spirit of men young and merry.

There is no future without past. In other words, know thy past as this might offer you a glimpse of thy future. Keep your identity ! It keeps *spiritus loci* young and merry, as it was before us, millennia ago. Know and understand your neighbors, in this way, the spirit can fly high at a superior, universal level.

Why do I dare to say that *spiritus loci* has always been young and merry? Who else would have laughed when death showed its face as our ancestors laughed 2000 years ago, and what better

reason could nowadays peasants have for laughing with their dead one on the table, at the death watch? Why would *Miorița* have been written? And there is another aspect: the place blesses the man as the man blesses the place. Perhaps these reverse side of matters must be applied more in post-December 1989 Romania, as more than anything else, from the Dacian wall to the Getic shores, we can learn how to laugh and use this as weapon against fear and against the absurd. The serene detachment from the existential labyrinth and gazing to the world as a whole and not at its pieces- this is what laughter can bring.

The sum of parts equals the whole only when we talk about small things such as money. A man can do many things throughout his life, but two people can rewrite history from its beginning. Thus, there is a big historical difference between one and two and we have been, for some time now, a whole, a very organized group. We fight for culture, for a better flow of ideas, mainly for those things that are impossible to fracture and to tear apart. The purpose of *Nemus* is not that of finding answers, but to incite to discussions. *Nemus* does not explain, but makes you wonder and look for the grain of truth, your bit of pollen to bring it back to your huge bee hive we call Earth. And we do not fight for all these this for free! If we tear apart our planet with wars, mine exploitations, xenophobia, cultural and ideological gaps, we will never have two small planets to live on. If we keep repeating the mistakes of our ancestors at a greater scale, it does mean that we make the same mistakes, but that we will need more time to make things right. The wounds of history are healed only by time. Yesterday's and today's empires are like wolves: they only change their furs. The run for power and resources, the justifications for wars are all the same. Peace does not move vertically, from the powerful to the weak. Peace can be looked after by each individual, just as the peasant looks after his crops. People are different from empires: they are like snow flakes, materializing in deep connection with the environment (geo-political environment). In essence, however, all people are the same. History is about evolution and the specter of time. Written history is but the overlapping of specters, similar to the harmonics of a light quantum. Modern history uses the relativity theory from Physics, accepting the existence of an absolute reference point, of an absolute zero and leaving place for interpretation and completion – from historians and as well from other convergent objects. To this synergy, to this historical syncretism, we are now annexing a new page – *Nemus*. Enjoy your reading !